www.iisg.nl/grootveld/

DOE MEE

EIGEN WIJS

KRANT VOOR JONG NEDERLAND

PRINSES BEATRIX ZEI:

Wij missen allemaal een gemeenschappelijk ideaal

„IK was verheugd toen mij gevraagd werd, een slotwoord te spreken op deze „rencontre", want ik voel mij persoonlijk betrokken bij het centrale thema van deze bijeenkomst." Zo begon prinses Beatrix haar rede, verleden week zaterdag, in een brede kring van jonge mensen in de Zuidfranse stad Toulouse.

„Ik meen te mogen zeggen, dat in Europa, vooral onder de jongeren, een leegte gevoeld wordt: wij missen een gemeenschappelijk ideaal. Wij voelen ons niet geleid naar een welomlijnde toekomst; in ons leven bestaat geen wezenlijke ver-vooruitziend plan, geen bestemming, die wij gezamenlijk nastreven. Wij trachten deze leegte te vullen door een tamelijk negatief materialisme.

Ieder van ons heeft zijn eigen persoonlijk ideaaltje, zijn eigen kleine ambitie of „doel" in het leven: een huis, een auto, later een goed pensioen. Maar het is niet met dit soort ambities, dat wij met Europa zullen herbouwen, laat staan de wereld.

Gij allen, althans een grote meerderheid onder u die, zoals ik, een aantal jaren in de wereld der studenten hebt doorgebracht, de toekomstige culturele elite zoals men zegt — terecht overigens — gij hebt, daar ben ik zeker van, een ontstellend aantal collega's ontmoet, die geen belangstelling toonden voor de grote problemen waar onze wereld mee te kampen heeft. Wij leven in een wereld waar alles kookt, wij zijn getuigen van een geweldige strijd van ideologieën; wij zien vóór ons een maatschappij die verandert met een ongelooflijke snelheid en intensiteit.

Maar waar zijn de gemeenschappelijke ideeën, de onverzettelijke gezamenlijke wil, het allen en allen omvattende enthousiasme, die ons moeten inspireren ons, de jeugd van Europa? Waar zijn de onwrikbaantbare geestesstromingen, die ons naar een burgerzin van grote allure moeten stuwen, ons sansperen tot de gezamenlijke daden die Europa nodig heeft?"

„Wat doen wij?"

„MAAR wij hebben toch idealen, zult u mij zeggen, er bestaan bestaan toch vaste waarden die ons leiden? Het christendom, het humanisme en, op het terrein der praktische verwezenlijkingen, het Verenigd Europa. Als wij ons echter in absolute eerlijkheid afvragen of dat ideaal van een Verenigd Europa, of zelfs ieder ander ideaal — met uitzondering van de godsdienst — werkelijk leeft onder de grote massa der jonge Europeanen, dan moeten wij antwoorden: Neen.

Aangezien Europa zich op een gevaarlijk punt in zijn historische ontwikkeling bevindt en zijn situatie in de wereld aan radicale veranderingen onderhevig is, moeten wij bij onszelf de redenen zoeken die dreigen te leiden tot het ondergaan van onze westerse samenleving.

Laten wij ons hier niet verdiepen in het feit, dat de bronnen, waaruit van eeuw tot eeuw de Europa-droom opwelde, verdroogd schijnen.

Laat ons, niet zonder diepe weemoed, constateren, dat wij, in de plaats van gemeenschappelijke idealen, slechts gemeenschappelijke problemen hebben en dat het die problemen zijn, die heden de enige Europese eenheid vormen.

Wat moeten wij doen om hieruit te komen?"

Passiviteit een vergrijp

„EERST en vooral —onze geestelijke instelling veranderen, onze traagheid afschudden. Immers, wij hebben allen de neiging, ons af te wenden van de huidige vraagstukken, die enorm en overweldigend zijn, en ons te verschansen achter een muur van afzijdigheid en passiviteit.

Wij moeten deze onverschilligheid duchten, die houding van ruatig'en gemakzuchtig de ogen sluiten, want zij vormt het grootste gevaar dat ons bedreigt.

Passiviteit is een vergrijp. Zij is handlangster van het verval en zou uiteindelijk onze toekomst vernietigen.

Waarom zeggen zovele jonge Europeanen: de internationale politiek? Onnodig je daarover op te winden, daar kunnen wij toch niets naan doen; dat is een zaak tussen de Amerikanen en de Russen.

In het algemeen is zulk een opvatting al verkeerd, maar een intellectueel, zodra hij met enige intelligentie over de dingen nadenkt moet dubbel beseffen hoe verkeerd zulk een laisser-aller is.

Ik ben overtuigd dat de daad, die deze stilstaande plas van onthouding en berusting in beweging kan brengen, van de jonge intellectuelen moet komen. Zij moeten de blik wijd geopend hebben op de wereld waarin zij zich bewegen; zij moeten haar frank en vrij beoordelen, onafhankelijk, onstuimig zelfs. Zij moeten die wereld niet ondergaan, zij moeten haar beleven. Met een volledige kennis van zaken moeten zij de duizenden jongeren om hen heen, die anders verloren zouden raken, inspireren, organiseren, inlichten, bezielen.

Zichter onze verantwoordelijkheid tegenover Europa, tegenover de wereld."

We laten ons niet paaien

„HET is niet de gemakkelijkste weg, ik weet het uit ondervinding. Het is een kwestie van willen, steeds opnieuw en bewust betrokken willen zijn bij de grote problemen die ons omringen.

Door actief deel te nemen, door het vormgeven aan onze gedachten in een Europese geest, bevorderen wij het scheppen van een gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel, een Europees bewustzijn, die naar mijn overtuiging tot de enige oplossing kan leiden voor onszelf en voor dit deel van de wereld, ook al lijkt ons zijn toekomst vandaag nog verward en ingewikkeld.

Kan de vorige generatie ons helpen en zo ja, hoe?

Uit die oudere generatie kunnen onze leermeesters en onze leidslieden komen, op voorwaarde dat zij begrijpen dat de jeugd van nu zich niet meer laat paaien met fraaie woorden. Laten zij ons hun meningen en inzichten uiteenzetten duidelijk, concreet, scherp, feitelijk. Wij zullen naar hen luisteren en met hen discussiëren. Mooie woorden hebben wij genoeg gehoord. Wij willen stevig aangepakt worden. Als zij proberen om te begrijpen, de generatie die op veel heftiger wijze in diezelfde wereld geworpen is als waarin zij leven, dan zijn wij bereid. Wij aanvaarden, dat hun opvattingen verschillen van de onze. Laat ben ook aanvaarden, dat onze opvattingen kunnen verschillen van de hunne en het terrein van de discussie zal open zijn en eerlijk. In een dergelijke uitwisseling van gedachten zullen hun wijsheid en ervaring elementen zijn die, naast de aangevoerde argumenten, de leiding der debatten op natuurlijke wijze aan hun zijde zullen doen berusten en wij zullen ons daarzeker niet tegen verzetten.

„Ik hoop van harte, dat de eminente personen, die hier in de afgelopen dagen het woord gevoerd hebben, mij deze „cri du coeur" zullen vergeven. Mijn woorden, mochten zij geen andere verdienste hebben, zijn in ieder geval oprecht gemeend."

Prinses Beatrix aan het woord

De vorige zaterdag heeft onze Kroonprinses, zoals het Handelsblad maandag jl. berichtte, in Toulouse een rede voor studenten uitgesproken. Zij had het over „de verantwoordelijkheid van de nieuwe generatie voor het zich ontwikkelende Europa". Het was bij de sluiting van een „Européese ontmoeting", georganiseerd door de Fondation européenne de la culture. Het komt de redactie van Eigen Wijs voor, dat deze rede van prinses Beatrix belangrijk genoeg is — met name voor jonge mensen — om in ons blad van vandaag in haar geheel te worden opgenomen.

Prinses Beatrix wordt verwelkomd bij haar aankomst in Toulouse.

Toulouse: een zweepslag

„TIJDENS mijn kort verblijf hier heb ik bij de deelnemers een grote erkentelijkheid aangetroffen voor de openhartigheid, waarmede zij, sprekers op deze bijeenkomst, de door u aangesneden problemen hebt uiteengezet. Ik vertolk hier gaarne de gevoelens van uw auditorium als ik hiervoor dankzeg.

Deze openhartigheid heeft de jongeren in staat gesteld, waardevolle debatten te voeren. En tijdens hier juist het doel dat de Fondation européenne de la culture zich voor ogen had gesteld, toen zij deze rencontre organiseerde. Zij heeft u een week van bezinning op de problemen van het toekomstige Europa willen aanbieden; zij heeft u willen dwingen positieve gedachten hierover te formuleren. De samenvattingen, die wij gehoord hebben, vormen een eerste bewijs van het nut en de waarde van uw discussies.

Beschouw Toulouse echter vooralnietals een op zichzelf staande gebeurtenis. Het moet voor ons allen de zweepslag zijn, die wij maar al te dikwijls nodig hebben om de bewust levende mannen en vrouwen te zijn die ons land, ons Europa, onze wereld nodig heeft.

Deze studiedagen hebben een aantal jonge intellectuelen verzameld, die spreekt vanzelf, dat zij zich hebben bewogen op hun eigen terrein en dat is: de confrontatie van gedachten, van opinies. De samenwerking van mensen van goede wil en de integratie van landen van goede wil ligt voor hen in de eerste plaats op het terrein van de cultuur in de ruimste zin van het woord, het terrein van de Fondation européenne de la culture.

Dit is ook het terrein, waarop wij enerzijds de oudste Europese uitwisseling en wisselwerking vinden en en anderzijds het terrein waarop wij in het algemeen niet de hindernissen aantreffen, die de politieke en economische pogingen tot samenwerking steeds schijnen te moeten begeleiden. Mijnheer de deken van deze universiteit heeft u gewezen op mede te werken aan het programma van de Fondation door haar uw wensen en ideeën te doen kennen. Ik zou graag zijn verzoek willen herhalen: uw daadwerkelijke sympathie kan leiden tot nuttige, originele, efficiënte projecten.

Mijnheer de voorzitter, de „rencontre Toulouse 1961" is ten einde. De jonge Europeanen, voor wie deze bijeenkomst is georganiseerd, met de royale en hartelijke medewerking van zoveel autoriteiten uit universitaire, nationale, departementale en gemeentekringen, zullen gevoelens van dankbaarheid tonen voor de gelegenheid, die hun is gegeven om zien te verrijken, te bezinnen op hun verantwoordelijkheid en elkaar beter te leren kennen. Zij zullen vooral wensen, dat deze rencontre een goede gevolgd zal worden.

Wij zijn hier aanwezig zijn en allen van mijn generatie, zullen trachten om tegen beswist te zijn van onze taak. Over kunstmatige scheidsmuren en stoffige afbakeningen heen, zullen wij proberen als Europesnen te diepen en te handelen.

Wij moeten klaar staan om een harmonischer en krachtiger Europese gemeenschap te bouwen. Maar zij zal slechts tot wording komen als wij bereid zijn offers te brengen waar dat nodig is. Als wij bereid zijn, de verantwoordelijkheden te dragen die op onze generatie rust, als wij de gelegenheden zullen weten te grijpen om deel te nemen aan het ontwikkelde werk dat nog verricht moet worden alvorens ons doel bereikt zal zijn.

Een doel dat wij allen kunnen verwezenlijken, als wij onze daden grondvesten op een basis van vriendschap en wederzijdse eerbied."

Hang het aan de grote klok

Recht-zetting

Ard Posthuma schrijft ons uit Leiden:

„Eertijds schreef ik, dat ik rechten ging studeren", omdat het de makkelijkste en kortste studie zou zijn, die bovendien het snelst een titel oplevert, hetgeen zeer belangrijk is in de ogen van de meesten". Het is mij nu gebleken, dat velen, die rechten studeren, aanstoot hebben genomen aan deze classificatie, die ik met een zekere nonchalance neerschreef, ook omdat mijn werkelijke beweegredenen moeilijk onder woorden te brengen zijn. Ik betuig mijn spijt aan al degenen, die, terecht, hun studie gekleinerd zien door deze zin, die — uit zijn verband gelicht — bepaalde zgn. voordelen van de rechtenstudie aanprijst, die naturtijk nooit de werkelijke drijfveren tot die studie mogen zijn".

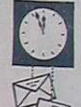

IN DE GLOED VAN DE GLOBE

CXXXV

AL vaak hadden we gehoord, dat Edinburg zo'n bijzonder romantische stad was, maar steeds hadden we ons van een Schotse reis laten afhouden door de overweging, dat het klimaat daar nog veel erger moest zijn dan het onze. Eindelijk zijn we er enige weken geleden toch toe overgegaan, de proef op de som te nemen of lichter gezegd: het slechte klimaat kalm te aanvaarden om den wille van de romantiek, die we op een gegeven ogenblik zo hard nodig meenden te hebben.

Na eerst nog een paar dagen in het noorden van Engeland te hebben doorgebracht — tussen kathedralen en abdijruines — rijden we op een zonnige middag met de Pullman „Queen of Scots" van Newcastle naar de Schotse hoofdstad. Het is een enigszins opwindende treinreis, want hier maken we onverwachts en voor de eerste maal in Groot-Brittannië kennis met een treinkok, die een zeer smakelijk maal blijkt te kunnen bereiden (dit op zichzelf is iets bijzonders in een land, waar culinaire genseuglen zich beperken tot thee-met-lekkers), maar bovendien ligt de spoorlijn heel gunstig voor reizigers, die prijs stellen op mooi uitzicht onderweg. Kort nadat de trein de rokerige kolenstreek rondom Newcastle heeft verlaten, komt hij dicht in de buurt van de Noordzee.

Verrassend is de nadering van het schilderachtige badplaatsje Alnmouth aan een kleine baai gelegen temidden van een somber, wild kustlandschap. Van hier af blijft de spoorweg niet verder dan vier à vijf kilometer van de zee verwijderd. Telkens zien we in de verte de grijze streep van de grote haringvijver tevoorschijn komen.

Opeens verschijnt een hoge rots aan de kim: de majestueuze gestalte van Holy Island, het heilige eiland Lindisfarne, dat zo'n belangrijke rol heeft gespeeld in de kerateningsgeschiedenis van Brittannië. In de 7de eeuw vestigden zich hier monniken, die afkomstig waren van het zuidelijke Hebridenellandje Iona. Lindisfarne werd een zetel van een bisschop en de voornaamste figuur, die op die zetel torechtkwam en vandaar Northumberland bekeerde, was de heilige Cuthbert. Hij overleed er tot 687 een waar kluizenaarsbestaan. Twee eeuwen later, toen de Noormannen hun invallen in Engeland deden, vluchtten de monniken van het eiland weg en namen het stoffelijk overschot van Cuthbert mee. Zeven jaar lang zwierven zij met de ene plaats naar de andere voor, waar zij Cuthberts resten veilig konden begraven. Een uur west van de weg... en op de plaats waar het miraculeuze dier bleef staan, bouwden zij een gyarkerk — de tegenwoordige kathedraal — de Durham, waarover we binnenkort nog wat meer hopen te vertellen, want zij was een van de hoogtepunten van ons verblijf in Noord-Engeland.

Korte tijd maar konden we Holy Island zien, want de machinist zegt vertelt, dat het eigenlijk onmogelijk een eiland nog te noemen, nu dat het door een zandplaat aan het vaste land verbonden is. Alleen jij hoogwater kun je er per boot heenvaren. Er moet anders vier kilometer over nat zand lopen en voortdurend de richtingpaaltjes in het oog houden; hier en daar staan hoge schuilhuisjes, waarvan je bij een plotselinge vloed gebruik kunt maken. Wie bezwaar heeft tegen de bogal riskante wandeling, kan de „postmaster" van het eiland opbellen om een auto te bestellen.

Onze Pullman davert noordwaarts zonder enkele maal te stoppen. Dan plotseling: een prachtig panorama, een stad aan beide rivier die zich hartstochtelijk in zee stort, een stad met een hoge, oude brug, de brug van de beroemde „border town", de grensstad tussen Engeland en Schotland. Hier liggen drie forse bruggen over de zeestromende Tweed: de James VI brug met vijf lage bogen, daterend uit 1648; de Royal Tweed brug met vier over spanningen van beton uit 1928 en de Royal Border spoorbrug, die in 1850 werd gebouwd door niemand minder dan Robert Stephenson, zoon van George die de eerste locomotief construeerde. Wij kijken de spoorbrug uit op het panorama, maar het moet vlug gebeuren, want onze geweldige diesellocomotief trekt zijn lange sleep van wagens met grote vaart over Robert Stephenson's kunstwerk heen en er is nauwelijks tijd om enige foto's van het vergezicht te nemen.

Berwick is sedert 1482 een Engelse stad, maar vóór die datum wisselde de stad dertien maal van nationaliteit; nu eens was ze Schots, dan weer Engels. Er werd vele malen om gevochten. In de tijd van Elizabeth I maakten de Engelsen er een onneembare vesting van, maar van de fortificaties kunnen we niets zien, want de trein is het station Berwick-upon-Tweed al doorgeraasd en weldra rijden we weer vlak langs de zeekust, nu op Schots grondgebied: kleine dalen, rotsjes, waartegen de brandingsgolven uiteenspatten, grazige weiden, nu en dan een kasteeltuine, een dorp met een witte kerktoren, een eenzame grijze huizen, het grauwe stadje Dunbar, golfspelers die geen oog hebben voor een mooie trein die triomfantelijk over een viaduct rijdt, dan weer een gehucht met een gruisberg, meer dorpen en stadjes, nog meer golfterreinen, huizenrijen in het gouden licht van even-naar-middernacht en een zeezanme grijze huizen, het grauwe stadje Dunbar, golfspelers die geen oog hebben voor een mooie trein die triomfantelijk over een viaduct rijdt, dan weer een gehucht met een gruisberg, meer dorpen en stadjes, nog meer golfterreinen, huizenrijen in het gouden licht van even-naar-middernacht en een zeezanme

Bij het Waverley-station, Edinburgh

Tweed-bruggen te Berwick

Waverley-station ineens midden in de Princes Street opduiken, is maar één ding passend: sprakeloos kijken. Het is juist de laatste avond van het jaarlijkse Edinburgh Festival, de avond van de grote taptoe bij het kasteel, de avond van het vuurwerk, de avond van iedereen-op-straat.

Princes Street is wat men een weg vertelt: de mooiste straat ter wereld. Langs het kilometerslange hek, dat de parkwallen aan één kant omzoomt, schitterd een onafzienbare rij vergulde-metalen boompjes vol lampen. De bijrchi op de hoogte wordt met strijkletter goudachtig beschenen. Daarnaast strekt zich het rijngekarteld silhouet van de oude bovenstad met torens, koepels en spitse daken zwart uit naar de violette avondhemel. Het verkeer druist langs standbeelden, langs zwartbrookste Griekse museummuiten, langs het Gotische gedenktekken voor sir Walter Scott, de romanticus. En boven dit geheel klinkt uit de verte sentonige hoge muziek van doedelzakken, trots en tragisch...

Wie heeft het er dan nog over zo iets als klimaat? bair

BLADEREN IN DE BLADEN

Eigen agenda

TWEE leerlingen van het Amsterdamse Barlaeusgymnasium Erika Lier en Cox Habbema, hebben voor hun school, volgens traditie een eigen agenda ontworpen. Er zijn niet veel scholen, die er een hebben eigen agenda op na houden. Het Barlaeus heeft er nu al vijf jaar achtereen een gehad en het is er terecht trots op. De nieuwste stelt er zeer aantrekkelijk uit, in het oude formaat dat op een gegeven ogenblik plotseling aan de kant werd gezet. Er staan leuke, wijze en onwijze dingen in te lezen. Een wijs ding is natuurlijk het inleidingwoord van de rector en een beetje onwijs (niettemin leuk) is het verbod om „in de klas met de voeten te schoffelen, zich te kraauwen, luizen te vangen,